

Kunnskapsdepartementet

Att.: Tone Flood Strøm

e-mail: tfs@kd.dep.no

Vår ref.: OD

Oslo, 30. oktober 2007

Deres ref: 200600678-/TFS, 10.07.2007

**NASJONALT KVALIFIKASJONSRAMMEVERK FOR HØYERE UTDANNING:
Høringsuttalelse fra Handelshøyskolen BI**

Handelshøyskolen BI (BI) er tilfreds med det arbeid som foreløpig er gjort for å få utviklet et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning. Dette arbeidet er viktig av flere grunner: Det gir grunnlag for jevnføring av de ulike produktene som tilbys på det høyere utdanningsmarkedet her i landet, og derved også en tryggere basis for studentenes valg av utdanning; det vil gi nyttig bakgrunn for kvalitetssikring og "bench marking" institusjonene i mellom; det vil bidra til en felles innholdsforståelse av begrepet *kompetanse*; det vil gi arbeidsgivere og aktører i arbeidsmarkedet nyttige referanser i rekruttering av akademisk arbeidskraft. Sist, men ikke minst, det vil være vårt nasjonale bidrag inn i en videre europeisk kontekst og således et tiltak i den europeiske samordningen av høyere utdanning.

Når arbeidsgruppen som har levert rapporten om nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk innledningsvis fremholder rammeverket som et middel til å sette mangfold i system heller enn å være standardiserende og normativt, er det grunn til å spørre om dette faktisk vil bli utfallet. Faktum er at elementer som studiepoeng og godskrivning av studiepoeng i overganger mellom institusjoner både nasjonalt og internasjonalt, Diploma Supplement, nasjonale rammeplaner og NOKUTs standarder og kriterier allerede er viktige byggestener i det nasjonale rammeverket og i høy grad normgivende elementer. BI ser ikke noen fare i at selve rammeverket skal ha normativ kraft. Det er snarere en nødvendighet for et rammeverk som har som ett av sine mål å fasilitere mobilitet mellom utdanningssystemer hjemme og ute.

Arbeidsgruppen drøfter i sin rapport noen underliggende elementer og begreper for rammeverket. BI kjenner seg igjen i drøftingen omkring *læringsutbytte* og er enig i at dette er et mer hensiktsmessig fokus enn *innsatsfaktorer*. Vi følger også gruppen i inkluderingen av *kompetanse* og *ferdigheter*, selv om disse begrepene meget lett kan gå i hverandre. Begge disse begrepene kan ut fra visse forutsetninger være å betrakte som læringsutbytte.

Arbeidsgruppen kommer med nødvendige definisjoner og avgrensninger her. For komiteen blir læringsutbytte de kunnskaper og ferdigheter kandidaten forventes å inneha ved avsluttet program, mens kompetanse blir definert som kunnskaper, ferdigheter og holdninger i en dynamisk kombinasjon som kan ha overføringsverdi innenfor fremtidig yrkesutøvelse.

Komiteens oppstilling av elementer i kompetansebegrepet som selvstendighet, ansvarlighet, læringskompetanse, kommunikativ kompetanse og mellommenneskelige ferdigheter, gir god mening. Det bør imidlertid kunne drøftes videre om det i kompetansebegrepet også kan ligge

et element av overførings- og realiserings*kapasitet*. Hvis det kunne finnes felles måter å beskrive en slik ferdighet på, eller allerhelst måle, ville et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk ha stor nytteverdi ikke bare for mobiliteten innen det internasjonale høyere utdanningsfeltet, men også for mobiliteten i det internasjonale arbeidsmarkedet.

Arbeidsgruppen har gjort et fortjenstfullt arbeid med å beskrive nivåene i rammeverket. Deskriptorene som listes synes å være både sentrale og relevante innenfor sine nivåer. Det er en konsistent logikk i oppbyggingen, og progresjonen mellom nivåene er klar. Spørsmålet som bare vunnet erfaring kan svare på, er hvordan dette systemet vil fungere i praksis. Hvor målbare er for eksempel deskriptorene for ferdigheter? Kanskje et forbedringspunkt her kunne være å finne frem til noe mer kvantifiserbare deskriptorer.

BI finner det pågående arbeid og EU-forslag om et kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring meget interessant. I og med at dette er relativt lite behandlet i rapporten, går vi ut fra at videre arbeid er planlagt på dette punkt. BI betrakter seg som en institusjon for livslang læring og kan ha mye både å gi og ta i en videre drøfting og utvikling av felles referanserammer på dette området.

Et annet punkt som er lite behandlet i rapporten, og som det anføres at videre arbeid er nødvendig på, er realkompetanse som del av kompetansegivende programmer. Ambisjonen med kvalifikasjonsrammeverket er at det skal omslutte all høyere utdanning. Da er det viktig å inkludere realkompetanse som et element innenfor rammeverket. Dette kan også ha en føring i forhold til ønsket om fri flyt av arbeidskraft og kompetanse i Europa.

BI anser den foreliggende rapporten som et godt stykke arbeid på et viktig område innen høyere utdanningssamarbeid både nasjonalt og internasjonalt. Den gir ikke inntrykk av å være en komplett og endegyldig rapport, den er heller et meget lovende grunnlagsarbeid. Vi vil avslutningsvis understreke viktigheten av å utvikle perspektivet om at læringsutbytte gis større fokus enn tidligere tiders noe ensidige oppmerksomhet rundt input.

BI vil følge det videre arbeid med stor interesse.